

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/249189,Marcin-Majewski-Zniszczenia-Warszawy-1939-1945.html>
21.10.2026, 22:08

Marcin Majewski: Zniszczenia Warszawy 1939-1945

W wyniku oblężenia Warszawy we wrześniu 1939 r., zagłady warszawskiego getta, zniszczeń w trakcie Powstania Warszawskiego, sowieckich nalotów bombowych, a także systematycznego oraz planowego wyburzania stolicy wbrew ustaleniom umowy kapitulacyjnej z 5 października 1944 r., zniszczeniu uległo aż 84% zabudowy lewobrzeżnej Warszawy.

[Archiwum IPN Powstanie w getcie warszawskim](#) [Powstanie Warszawskie](#) [Wrzesień 1939](#)

05.10

Ruiny „małego getta”, z prawej fragment gimnazjum kupieckiego przy ul. Prostej (fot. z zasobu IPN)

Podczas II wojny światowej lewobrzeżna część Warszawy uległa niemal całkowitemu zburzeniu. We wrześniu 1939 r. niemieckie siły powietrzne (Luftwaffe) przystąpiły do metodycznego bombardowania obiektów w stolicy Polski. Ogromne zniszczenia w substancji miejskiej poczyniła także niemiecka artyleria, unieruchamiając m.in. elektrownie miejskie, wodociągi – infrastrukturę niezbędną do funkcjonowania miasta i ludności cywilnej.

Celem stał się również Zamek Królewski, jako siedziba Prezydenta RP, który – w wyniku położenia ognia został 17 września 1939 r. zniszczony w 80%. Spłonął też gmach Głównego Inspektoratu Sił Zbrojnych (obecna siedziba premiera). W efekcie bombardowań we wrześniu 1939 r. co najmniej 10% zabudowy uległo zniszczeniu.

Odbudowa jest absolutnie wykluczona

Po zwycięskiej dla Niemców kampanii na zachodzie, 8 lipca 1940 r., gubernator generalny Hans Frank, odpowiedzialny za tereny polskie niewcielone do Rzeszy, spotkał się z kanclerzem Adolfem Hitlerem, który oświadczył, iż

„odbudowa tego miasta [tj. Warszawy] jako polskiej metropolii jest absolutnie wykluczona”.

Kolejne zniszczenia substancji miejskiej miały związek z działaniem sowieckiego lotnictwa bombowego od czerwca 1941 r. W początkowym okresie celem były niemieckie obiekty wojskowe, natomiast od 1942 r. Sowieci bombardowali Warszawę nocą z wysokiego pułapu, w efekcie czego dochodziło do licznych zniszczeń obiektów cywilnych i miejskiej infrastruktury komunikacyjnej. Najcięższy nalot miał miejsce w nocy z 12 na 13 maja 1943 r., wskutek którego zginęło ok. 1 tys. cywilów, i zrujnowane zostały okolice ul. Grójeckiej i Marszałkowskiej oraz pl. Zbawiciela.

Po likwidacji powstania w getcie warszawskim (kwiecień-maj 1943 r.), Niemcy zrównali jego pozostałości z ziemią. Symbolem likwidacji „dzielnicy żydowskiej w Warszawie” było wysadzenie Wielkiej Synagogi na pl. Tłomackim osobiście przez dowódcę SS i policji gen. Jürgena Stroopa. W wyniku tych działań oraz następującej po nich metodycznej rabunkowej rozbiórki tej części miasta zniszczono ok. 15% jej zabudowy.

[Czytaj artykuł Marcina Majewskiego *Zniszczenia Warszawy 1939-1945* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Archiwum IPN, Powstanie w getcie warszawskim, Powstanie Warszawskie, Wrzesień 1939

Artykuł